ŠTÁTNICOVÉ OTÁZKY
Teoretické okruhy
(kolokviálna štátna skúška)

Magisterský stupeň
Študijný plán divadelné štúdiá
2025/2026

Obsah a forma odpovede:
Otázky tvorí 9 okruhov, ktoré pozostávajú z čiastkových tém prislúchajúcich k hlavnej téme a reflektujúcich oblasti dejín svetového divadla, teórií drámy a divadla, teórií hereckej tvorby a dejín slovenského a českého divadla. Ide o všeobecné línie, ktoré slúžia na základnú orientáciu študenta*ky, nezahŕňajú však všetky možné prístupy k danej otázke a očakáva sa, že študent*ka bude pri príprave odpovede postupovať samostatne a kreatívne. (Napr. v prípade, že sú v otázke uvedené mená, ide o príklady – neznamená to, že študent*ka nemôže identifikovať aj iných autorov a diela ako možnú súčasť odpovede.)

Cieľom je synteticky prepájať vedomosti nadobudnuté počas bakalárskeho a magisterského štúdia s vlastným výskumom k danej téme. Študent*ka si s predstihom vyžrebuje jeden z okruhov, o ktorom si pripraví vlastnú prezentáciu – prednášku v rozsahu max. 30 minút. (Ďalších 10 minút je vyhradených pre doplňujúce otázky komisie a diskusiu.)

Štátnicové okruhy:

1. **Grécke divadlo a jeho význam pre kultúrnu prax v kontexte histórie divadla.**
Vzťah divadla a rituálu (východiská antického divadla, ozveny v stredoveku, a avantgarde 20. storočia). Antika a postmoderna v divadle vo vzťahu k mýtu a mytológii. Univerzálnosť antického herca a jej vplyv na herecké techniky. Hovorené slovo v antike: Gesto, hlas, pohyb, hudba v gréckej tragédií. Rímske divadlo a príchod kresťanstva. Porovnanie. Teatralizácia verejného priestoru (rímske divadlo, stredoveká liturgická dráma, Molière, Shakespearovo divadlo, Schechner, Mnouchkine, Schlingensief, Milo Rau, Romeo Castellucci). Koncept gréckej tragédie v kritickej dramatickej praxi (Aristoteles, Platón, Goethe, Nietzsche). Recepcia antiky na Slovensku.

2. **Aristofanes – od politických k privátnym témam v komédii.**
Komédia ako vyšší a nižší žáner (antika, renesancia, barok, klasicizmus, avantgardné hnutia 20. storočia). Aristofanes v kontexte novej antickej komédie a

rímskeho divadla (od Menandra po Plauta). Vulgarizácia a spoločenská kritika na slovenských a svetových javiskách v 20. a 21. storočí. Vplyv na herecké techniky renesančného, avantgardného a moderného divadla.

3. **Stredoveké divadlo a jeho presahy.**
Korene stredovekého divadla. Sakrálne a profánne. Liturgia a karneval. Bachtinov koncept stredovekej kultúry s dôrazom na divadelné aspekty, jarmočné divadlo. Stredovekí jarmoční klauni. Ich pôvod a vplyv. Podnety stredovekého náboženského divadla vo svetovej a slovenskej divadelnej kultúre. Huizingov Homo Ludens a stredoveké prvky v európskom divadle od 15. storočia (dramatici, režiséri, inscenácie). Prienik s avantgardou 20. storočia a umením performancie.

4. **Premeny shakespearovského divadla od renesancie po 21. storočie.**
Renesančné konvencie a ich odraz v Shakespearovej dráme (autorstvo, text, herci, divadlo, žánre). Špecifiká herectva na alžbetínskom javisku. Reč Hamleta k hercom. Porovnanie verbálnych a neverbálnych výrazových prostriedkov. Recepcia Shakespeara: klasicizmus, romantizmus, historizmus/pozitivizmus, psychologická kritika (Bradley, Freud), Jan Kott (Shakespeare náš súčasník), inovácie v 20. a 21. storočí (priestor, kostýmy, text), feminizmus, interkulturalizmus (P. Brook), postmoderna (Baz Luhrmann: Romeo+Júlia; Titus: film Julie Taymor; film Zamilovaný Shakespeare, slovenská a česká recepcia Shakespeara od 19. st. dodnes (preklady, divadlo).

5. **Molièrovské prekonávanie normatívnej estetiky klasicizmu.**
Molière a boj proti konvenciám. Komédia a dobový spoločenský kontext – kritika a spory. Východiská – antika a commedia dell´arte (reforma). Donjuanovský archetyp – vývoj od Molinu po Maxa Frischa. Moliére v 20. a 21. storočí vo svetovom (Mnouchkine a i.) a slovenskom divadle (od Viktora Šulca po Blaha Uhlára). Klasicistická doktrína – poetiky (Boileau...), teoretické spory, normatívne chápanie divadla (vývoj v čase). Tabu v divadle, prekračovanie konvencií.

6. **Divadlo ako nositeľ meštianskych hodnôt.**
Divadlo ako morálna a osvetová inštitúcia, divadlo ako manifest národnej identity. Denis Diderot: Herecký paradox / Heinrich von Kleist: O bábkovom divadle. Herec živý a neživý. Meštianska dráma. Dráma a divadlo ako forma politického protestu. Odmietanie konvencií ako prejav slobody. Romantická revolta a jej ohlasy v slovenskej dráme a profesionálnom divadle. Rozvoj teórií hereckej tvorby. Diderot, herecký paradox a inšpirácie pre názory o herectve v 20. a 21. storočí.

7. **Dráma a divadlo fin de siècle.**
Nové umelecké centrá v Európe, zrod modernej réžie (umelecké divadlá od Paríža po Moskvu). Nové koncepcie herectva. Naturalizmus a realizmus. Herec a priestor. Meiningenskí, Craig, Appia. Naturalistická popisnosť versus javisková mágia. Čechov. Ibsen. Strindberg. Hauptmann. Ohlasy ich diela v dráme 20. storočia. České a slovenské divadlo a dráma v období realizmu. Realistická dráma a divadlo a ich vplyv na slovenské činoherné divadlo od roku 1920 až po súčasnosť. Zrod modernej teatrológie. Koncepcia Otakara Zicha.

8. Modernizmus a avantgardy.
Od antimeštiackeho protestu k zdivadelneniu divadla. Emancipácia réžie a skúmanie nových výrazových možností javiskového umenia a drámy. Prehodnocovanie tradícií európskeho divadla. Objavovanie mimoeurópskych divadelných kultúr. Umelecké manifesty. Estetické versus politické v divadle a dráme. Jarry, Pirandello, Maeterlinck, Artaud, Brecht, ruská divadelná avantgarda. Koncepcie divadla a herca u Antonina Artauda a Bertolda Brechta a ich vplyv /Living Theatre/. Československá divadelná avantgarda, jej presahy a ohlasy. Rozvoj teatrológie. Vplyv avantgárd na povojnovú drámu a divadlo a kontrakultúrne hnutie v 60. rokoch 20. storočia.

9. Divadlo po performatívnom obrate.
Pluralita ciest divadla a prekračovanie hraníc (druhových a žánrových). Divadlo a médiá. Divadlo v globalizovanom svete. Antropologické divadlo Eugenia Barbu. Rituál, performancia, hra. Performer. (Marina Abramović: Lips of Thomas). Spoločnosť spektáklu a hľadanie autenticity. Divadlo kolektívnej improvizácie. Dokumentárne divadlo a dráma. Dráma a divadlo reflektujúce rodovú identitu. Postupy novej drámy u vybraných svetových a slovenských autorov.

Vypracovali: prof. PhDr. Nadežda Lindovská, PhD., prof. PhDr. Jana Wild, PhD., doc. Zdenka Pašuthová, ArtD., doc. Vladislava Fekete, ArtD., doc. Karol Mišovic, PhD., doc. Ján Šimko, PhD., dott. Michal Denci, PhD., doc. Dáša Čiripová, PhD., Mgr. art. Martina Mašlárová, PhD. , doc. Rastislav Ballek, ArtD.
Overil: doc. Ján Šimko, PhD., vedúci KDŠ